

Nr 546

Av fru Thorsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 110, angående vissa organisations- och anslagsfrågor rörande försvaret.

Propositionen nr 110/1958 angående vissa organisations- och anslagsfrågor rörande försvaret inleds med vissa principiella uttalanden av departementschefen rörande försvarets utformning på längre sikt. I atomvapenfrågan framhålles, att denna har många olika aspekter vid sidan av den militära. Försvarsberedningens förslag att statsmakterna nu icke skall ta ställning i frågan finner departementschefen välbetänkt. Han understryker försvarsberedningens påpekande, att de tekniska förutsättningarna är sådana, att ett visst uppskov med ställningstagandet i denna fråga kan ske.

Vissa uttalanden i den offentliga debatten har sökt ge intryck av att om beslut nu hade fattats i atomvapenfrågan, detta beslut skulle inneburi ett bifall till överbefälhavarens förslag om införlivande av sådana vapen med det svenska försvaret. Detta är alls icke givet. Ett sådant beslut skulle nämligen krävt som underlag en praktiskt taget enig opinion härför bland medborgarna. Denna eniga opinion föreligger icke. Tvärtom är en stark och, som det synes, växande folkopinion i bestämd opposition häremot.

Själva kan vi under inga förhållanden acceptera atomvapen i det svenska försvaret.

Skälen för vårt ställningstagande är av såväl militär som moralisk och politisk natur. I fråga om de politiska synpunkter som måste läggas på atomvapenproblemet vill vi erinra om att i den internationella debatten det allmänt uppges vara Sverige som jämte Frankrike anses ligga längst framme mot egen produktion av kärnvapen. I det labila läge, som atomvapenproblemet internationellt sett för närvarande befinner sig i, och i betraktande av det tvingande kravet på en internationell lösning av detta problem kan ett svenskt beslut om sådan produktion — även om det inte kan effektueras förrän om cirka tio år — väntas få en ödesdiger effekt. Den mest angelägna uppgiften måste nu vara att medverka till att antalet atomvapenproducerande länder icke utökas.

Emellertid ansluter vi oss till departementschefens uppfattning, att ett uppskov med ställningstagandet för eller emot atomvapen bör kunna ske. I en situation, då folkmeningen är delad och tveksamheten hos många — även bland riksdagens ledamöter — är stor, måste det vara riktigt att icke forcera fram ett beslut i ena eller andra riktningen.

Förutsättningen för denna vår uppfattning är emellertid, att det även i realiteten blir ett uppskov i *alla* avseenden i denna fråga. Forskningen får alltså icke, vare sig direkt eller indirekt, ta sikte på atomvapenkonstruktion. Beslut får icke fattas om produktion eller köp av sådana s. k. vapenbärare, robotar, som, ehuru i stånd att bära stridsspetsar med laddningar av både »konventionell» typ och atomladdningar, likväl ställer sig så dyra, att man sedan som konsekvens kommer att kräva största möjliga skadeverkan av laddningen, d. v. s. i praktiken atomladdningar.

Över huvud taget måste läget i atomvapenfrågan förbli helt oförändrat jämfört med nu under hela uppskovstiden.

I propositionen lämnar departementschefen sin anslutning till försvarsberedningens förslag, att försvarets forskningsanstalt skall ges medel att bedriva forskning inom atomområdet. Under anslagspunkten 58, Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet, påpekas att redogörelse för hur det föreslagna forskningsanslaget avses skola användas icke bör lämnas till statsrådsprotokollet utan genom särskilda handlingar ges till vederbörande riksdagsutskott. Tills vidare har man alltså att hålla sig till enbart vad departementschefen anför i sina principiella uttalanden.

Självfallet kan ingen invändning resas mot att forskning bedrivs i fråga om atomvapens verkningar och skyddet mot dessa. I anslutning till departementschefens uttalande, att det givetvis icke är fråga om forskning med direkt sikte på konstruktion av atomvapen, vill vi emellertid ytterligare understryka, att en sådan forskning inte heller får *förberedas*.

Under punkten 53, Flygvapnet: Luftförsvarsrobot, anför flygförvaltningen, att de förseningar i arbetet på framställning av en svensk luftförsvarsrobot, som uppstått bl. a. genom personalbrist på robotbyrån, aktualiserar anskaffning genom köp av utländska robotar. Även på denna punkt hänvisas i övrigt till informationer som kommer att lämnas vederbörande riksdagsutskott. Vi vill därför här anknyta till och understryka vad vi ovan anför om de s. k. vapenbärarna.

Med stöd av ovanstående motivering hemställer vi,

att vederbörande riksdagsutskott vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 110/1958 måtte beakta vad som i denna motion anförts.

Stockholm den 24 april 1958

Inga Thorsson

Tekla Torbrink

Nancy Eriksson

Sigrid Ekendahl

Thyra Löfqvist

Anna Lisa Lewén Eliasson

Annie Jäderberg

<i>Lisa Johansson</i>	<i>Artur E. Lundqvist</i>	<i>Rosa Svensson</i>
<i>Edvin Gustafsson</i> i Bogla	<i>Stellan Arvidson</i>	<i>Lena Renström-Ingenäs</i>
<i>Evert Svensson</i>	<i>Karl-Gust. Andersson</i>	<i>Nils Odhe</i>
<i>Birger Nilsson</i>	<i>S. Ekström</i>	<i>Ernst Jacobsson</i>
<i>Harald Almgren</i>	<i>Etty Eriksson</i>	<i>Gunnel Olsson</i>
<i>Ellen Svedberg</i>	<i>Olof Andreasson</i>	<i>Viola Sandell</i>
<i>Helge Lindström</i>	<i>Erik W. Norén</i>	<i>Gunnar Lundmark</i>
<i>Gunbjörg Thunvall</i>	<i>Elsa Lindskog</i>	<i>Eric R. Carlsson</i>
<i>Sven Persson</i>	<i>Astrid Bergegren</i>	<i>Eivor Wallin</i>
<i>Mary Holmqvist</i>	<i>Alf Andersson</i>	<i>Sven Mellqvist</i>